

z dnia 11 kwietnia 2003 r.

o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Świadczenia odszkodowawcze określone w ustawie obejmują jednorazowe odszkodowanie przysługujące w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową oraz odszkodowanie za przedmioty osobistego użytku utracone, całkowicie zniszczone lub uszkodzone wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową.

Art. 2. 1. Świadczenia odszkodowawcze określone w ustawie przysługują żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, zwanego dalej „wypadkiem”, albo wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej, zwanej dalej „chorobą”, jak również żołnierzowi, który poniósł szkodę majątkową wskutek wypadku, a także rodzinie żołnierza, który zmarł wskutek wypadku lub choroby.

2. Świadczenia odszkodowawcze na zasadach określonych w ustawie przysługują również:

- 1) małoletnim kandydatom na żołnierzy zawodowych, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku pozostającego w związku z odbywaniem nauki albo wskutek choroby, z tytułu której przysługują świadczenia żołnierzom pełniącym czynną służbę wojskową;
- 2) osobom powołanym do odbycia czynnej służby wojskowej i zwolnionym z tej służby, które uległy wypadkowi w drodze z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej lub z powrotem do miejsca zamieszkania;
- 3) studentom szkół wyższych odbywającym przeszkolenie wojskowe i zajęcia wojskowe w trakcie studiów, którzy ulegli wypadkowi pozostającemu w związku z odbywaniem przez nich tego przeszkolenia lub tych zajęć;
- 4) członkom rodzin osób zmarłych wskutek wypadku, o których mowa w pkt 1—3.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) „jednostka wojskowa” — komórkę lub jednostkę organizacyjną podległą Ministrowi Obrony Narodowej albo przez niego nadzorowaną;
- 2) „droga do miejsca i z miejsca wykonywania czynności, droga z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej i z powrotem albo droga na urlop lub przepustkę i z powrotem” — drogę najkrótszą i nieprzerwaną, z tym że nie uważa się, że droga została przerwana, jeżeli przerwa była życiowo uzasadniona i jej czas nie przekraczał granic potrzeby, a także wówczas, gdy droga, nie będąc najkrótszą, była najdogodniejsza ze względów komunikacyjnych;
- 3) „przeciętne wynagrodzenie” — przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim roku, ogłaszane do celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, stosowane poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku;
- 4) „rencista” — rencistę wojskowego w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych;
- 5) „inwalida” — inwalidę wojskowego w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych.

Art. 4. Uszczerbek na zdrowiu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, uważa się za:

- 1) stały — jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy;
- 2) długotrwały — jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający sześć miesięcy, mogące ulec poprawie.

Art. 5. Za wypadek uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które zaszło podczas lub w związku:

- 1) z wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych;
- 2) z wykonywaniem czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych;
- 3) z ratowaniem ludzi z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowaniem mienia przed zniszczeniem lub zagarnięciem;
- 4) z udziałem w pościgu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo ochroną innych osób przed napaścią;
- 5) z odbywaniem drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności określonych w pkt 1 i 2.

Art. 6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, wykaz chorób, z tytułu których przysługują świadczenia określone w ustawie, z uwzględnieniem szczególnych właściwości lub warunków służby wojskowej powodujących powstawanie tych chorób oraz ich związków z pełnioną służbą.

Art. 7. Świadczenia określone w ustawie nie przysługują:

- 1) w razie wypadku lub choroby, których wyłączną przyczyną było udowodnione przez właściwy organ umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie żołnierza naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, jeżeli jego przełożeni zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom, a żołnierz posiadał umiejętności potrzebne do wykonywania określonych czynności i był należycie przeszkolony w zakresie znajomości tych przepisów;
- 2) w razie wypadku:
 - a) któremu żołnierz uległ podczas:
 - pobytu na urlopie lub przepustce, z wyjątkiem odbywania drogi na urlop lub przepustkę i z powrotem oraz przypadków, o których mowa w art. 5 pkt 3 i 4,
 - samowolnego opuszczenia swojej jednostki wojskowej lub wyznaczonego miejsca przebywania albo samowolnego pozostawiania poza nimi, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 5 pkt 3 i 4,
 - b) do którego w znacznym stopniu przyczyniło się zachowanie żołnierza spowodowane jego stanem nietrzeźwości albo zażyciem środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 3) jeżeli uszczerbek na zdrowiu lub śmierć żołnierza zostały spowodowane przez niego umyślnie.

Art. 8. Świadczenia odszkodowawcze przewidziane w ustawie przysługują niezależnie od świadczeń odszkodowawczych przewidzianych dla żołnierzy pełniących służbę wojskową poza granicami państwa.

Art. 9. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 2

Jednorazowe odszkodowanie

Art. 10. Żołnierzowi, który wskutek wypadku albo choroby doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Art. 11. 1. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, z zastrzeżeniem art. 28 ust. 1.

2. Jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku lub choroby, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie, z zastrzeżeniem art. 28 ust. 2.

3. Jednorazowe odszkodowanie ulega zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli żołnierz wskutek wypadku lub choroby został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy oraz niezdolnego do samodzielnej egzystencji.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio, jeżeli rencista lub inwalida wskutek pogorszenia się stanu zdrowia w następstwie wypadku lub choroby zostanie uznany za całkowicie niezdolnego do pracy oraz niezdolnego do samodzielnej egzystencji.

5. Kwotę jednorazowego odszkodowania zaokrągla się do pełnych złotych.

Art. 12. W razie śmierci żołnierza wskutek wypadku lub choroby jednorazowe odszkodowanie przysługuje następującym członkom rodziny żołnierza:

- 1) małżonkowi, z wyjątkiem przypadku orzeczonej separacji;
- 2) dzieciom własnym, dzieciom drugiego małżonka, dzieciom przysposobionym oraz przyjętym na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnukom, rodzeństwu i innym dzieciom, w tym również w ramach rodziny zastępczej, spełniającym w dniu śmierci żołnierza warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej;
- 3) rodzicom, osobom przysposabiającym, macosze i ojczymowi;

a) żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową lub przeszkolenie wojskowe — jeżeli bezpośrednio przed powołaniem do czynnej służby wojskowej prowadzili z nimi wspólne gospodarstwo domowe lub znacząco przyczyniali się do ich utrzymania,

b) innych żołnierzy niż wymienieni w lit. a — jeżeli w dniu śmierci żołnierza prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe lub jeżeli żołnierz bezpośrednio przed śmiercią znacząco przyczynił się do ich utrzymania

— albo jeżeli ustalone zostało wyrokiem lub ugodą sądową prawo do alimentów ze strony tych żołnierzy.

Art. 13. 1. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania jest uprawniony tylko jeden członek rodziny zmarłego żołnierza, jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości:

- 1) 18-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, gdy uprawnionymi są małżonek lub dziecko;
- 2) 9-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, gdy uprawnionym jest inny członek rodziny.

2. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni równocześnie:

- 1) małżonek i jedno lub więcej dzieci — odszkodowanie to przysługuje w wysokości ustalonej w ust. 1 pkt 1, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na każde dziecko;
- 2) dwoje lub więcej dzieci — odszkodowanie to przysługuje w wysokości określonej w ust. 1 pkt 1, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na drugie i każde następne dziecko.

3. Jeżeli obok małżonka lub dzieci do jednorazowego odszkodowania uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich odszkodowanie przysługuje w wysokości 3,5-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom zgodnie z ust. 1 pkt 1 lub ust. 2.

4. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni tylko członkowie rodziny inni niż małżonek lub dzieci, odszkodowanie to przysługuje w wysokości ustalonej według zasad określonych w ust. 1 pkt 2, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na drugiego i każdego następnego uprawnionego.

5. Kwotę jednorazowego odszkodowania, ustaloną zgodnie z ust. 2 lub 4, dzieli się w równych częściach między uprawnionych.

6. Kwotę jednorazowego odszkodowania zaokrągla się do pełnych złotych.

Art. 14. Do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie

obowiązujące w dniu wydania decyzji przyznającej odszkodowanie.

Art. 15. 1. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje, jeżeli żołnierz:

- 1) doznał uszczerbku na zdrowiu lub zmarł wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku;
- 2) doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby nie później niż w ciągu trzech lat od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej;
- 3) zmarł wskutek choroby w ciągu trzech lat od dnia ustalenia uszczerbku na zdrowiu wskutek tej choroby, nie później jednak niż w ciągu trzech lat od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej.

2. Zwiększenie jednorazowego odszkodowania przysługuje, jeżeli zmiany w stanie zdrowia żołnierza uzasadniające zwiększenie odszkodowania nastąpiły w terminach określonych w ust. 1 pkt 1 i 2.

Art. 16. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister Obrony Narodowej może przyznać:

- 1) żołnierzowi albo członkowi rodziny zmarłego żołnierza — jednorazowe odszkodowanie wyższe niż określone w art. 11 i 13;
- 2) członkowi rodziny zmarłego żołnierza niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania renty rodzinnej albo innej osobie bliskiej — jednorazowe odszkodowanie na zasadach określonych w art. 13;
- 3) członkom rodziny żołnierza, który zaginął w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej — jednorazowe odszkodowanie w wysokości określonej w art. 13.

Rozdział 3

Odszkodowanie za przedmioty osobistego użytku oraz przedmioty służące do wykonywania zawodu

Art. 17. 1. Żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku, a w razie jego śmierci wskutek takiego wypadku — członkom jego rodziny uprawnionym do odszkodowania, o których mowa w art. 12, przysługuje odszkodowanie za udowodnione szkody poniesione wskutek utraty, całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia w związku z wypadkiem przedmiotów osobistego użytku, jak również przedmiotów służących do wykonywania zawodu, z wyjątkiem pojazdów samochodowych oraz wartości pieniężnych.

2. Odszkodowanie za utracone, całkowicie zniszczone lub uszkodzone przedmioty osobistego użytku oraz przedmioty służące do wykonywania zawodu przysługuje również żołnierzowi, który poniósł szkodę wskutek nagłego zdarzenia wywołanego przyczyną zewnętrzną, zaistniałego w okolicznościach wymienionych w art. 5.

Art. 18. 1. Wysokość odszkodowania za utracone, całkowicie zniszczone lub uszkodzone przedmioty, o których mowa w art. 17, ustala się na podstawie ich ceny rynkowej z dnia orzekania o odszkodowaniu, z uwzględnieniem stopnia zużycia tych przedmiotów.

2. W razie wyłączonego uszkodzenia przedmiotów odszkodowanie stanowi równowartość kosztów przywrócenia ich do stanu używalności; jeżeli jednak stopień uszkodzenia jest znaczny albo koszty naprawy przekraczałyby wartość uszkodzonego przedmiotu, przyznaje się odszkodowanie w wysokości określonej w ust. 1.

Rozdział 4

Postępowanie w sprawie odszkodowania

Art. 19. 1. Okoliczności i przyczyny wypadku, któremu uległ żołnierz, ustalają organy wskazane przez Ministra Obrony Narodowej.

2. Jeżeli z okoliczności wypadku wynika uzasadnione przypuszczenie, że żołnierz znajdował się w stanie nietrzeźwości albo pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych, właściwy organ kieruje go na badanie niezbędne do ustalenia zawartości alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych w organizmie; odmowa poddania się badaniu lub inne zachowanie uniemożliwiające jego przeprowadzenie powodują pozbawienie prawa do świadczeń, chyba że żołnierz udowodni, iż miały miejsce przyczyny, które uniemożliwiły poddanie się temu badaniu.

3. Koszty badań, o których mowa w ust. 2, ponosi organ kierujący na badania.

Art. 20. 1. O uszczerbku na zdrowiu żołnierza wskutek wypadku lub choroby, a także o związku śmierci żołnierza ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby orzekają nieodpłatnie wojskowe komisje lekarskie.

2. O uznaniu za całkowicie niezdolnego do pracy oraz niezdolnego do samodzielnej egzystencji orzekają:

- 1) w odniesieniu do rencisty — wojskowe komisje lekarskie;
- 2) w odniesieniu do inwalidy — lekarz-orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze rozporządzenia:

- 1) właściwość i tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich, w tym sposób ustalania uszczerbku na zdrowiu żołnierza oraz związku jego śmierci ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby, jak również sposób ustalania zwiększenia uszczerbku na zdrowiu, terminy badań lekarskich, tryb kierowania na te badania, tryb wydawania

orzeczeń i ich zatwierdzania, niezbędne elementy orzeczenia, a także tryb rozpatrywania odwołań i sprzeciwów od tych orzeczeń oraz ich uchylania w trybie nadzoru,

- 2) niezbędną dokumentację lekarską i inne dokumenty, w tym dotyczące przebiegu i warunków służby wojskowej żołnierza, mogące stanowić podstawę orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej,
- 3) wykaz norm oceny uszczerbku na zdrowiu oraz wzór skierowania do wojskowych komisji lekarskich, jak również wzory orzeczeń wydawanych przez te komisje w sprawach uszczerbku na zdrowiu lub śmierci żołnierza wskutek wypadku albo choroby

— kierując się koniecznością ochrony interesów osób poszkodowanych.

Art. 21. Postępowanie w sprawie świadczeń odszkodowawczych wszczyna się na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu.

Art. 22. 1. Prawo do świadczenia odszkodowawczego i jego wysokość ustala, w drodze decyzji, szef właściwego wojewódzkiego sztabu wojskowego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli wypadkowi uległ:

- 1) szef wojewódzkiego sztabu wojskowego lub jego zastępca — decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje szef wojewódzkiego sztabu wojskowego wyznaczony przez dowódcę właściwego okręgu wojskowego;
- 2) dowódca okręgu wojskowego, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego albo ich zastępcy — decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje Minister Obrony Narodowej.

3. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie, w której pomimo dołożenia najwyższej staranności nie można ustalić okoliczności wypadku, któremu żołnierz uległ w warunkach zbliżonych do działań wojennych, właściwy organ, o którym mowa w ust. 1 i 2, rozstrzyga wątpliwości na korzyść poszkodowanego.

4. Od decyzji organów, o których mowa w ust. 1 i 2, w sprawach odszkodowań przysługuje osobie zainteresowanej odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, na zasadach i w terminach określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

5. Odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych przysługuje także w razie niewydania decyzji przez właściwy organ w terminie sześćdziesięciu dni od dnia otrzymania orzeczenia o ustaleniu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

6. Od decyzji wydanej w trybie art. 16 oraz od decyzji odmownej wydanej w tym trybie odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych nie przysługuje.

Art. 23. Urzędy organów administracji publicznej, organy prokuratury i inne organy państwowe, zakłady opieki zdrowotnej oraz instytucje ubezpieczeniowe są obowiązane udzielać organom, o których mowa w art. 22 ust. 1 i 2, na ich żądanie, informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności mających znaczenie w prowadzonych postępowaniach w sprawach dotyczących odszkodowań.

Art. 24. Odszkodowania, o których mowa w art. 10, 12, 16 i 17, wypłaca szef wojewódzkiego sztabu wojskowego.

Art. 25. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy tryb postępowania w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przez właściwe organy, w tym tryb zgłaszania przez osoby zainteresowane zastrzeżeń do ustaleń tych organów, jak również tryb postępowania w razie ujawnienia choroby,
- 2) szczegółowy tryb przyznawania i wypłaty odszkodowań, terminy postępowania w tych sprawach oraz przypadki, w których postępowanie w sprawie odszkodowania prowadzi się z urzędu, jak również sposób doręczeń decyzji dotyczących odszkodowań,
- 3) wzory dokumentów sporządzanych w toku postępowania w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków oraz postępowania o przyznanie i wypłatę odszkodowania,
- 4) tryb postępowania w sprawach, o których mowa w art. 16,
- 5) właściwość organów w sprawach, o których mowa w pkt 1—4

— mając na względzie sprawne i terminowe prowadzenie postępowań oraz wypłatę odszkodowań.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 26. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199, poz. 1673 i Nr 241, poz. 2074) po art. 23 dodaje się art. 23a w brzmieniu:

„Art. 23a. 1. Świadczenia określone w art. 23 ust. 1 realizowane są przez placówki medyczne wybrane przez Zakład.

2. Do zamówień na realizację świadczeń, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych. Szczegółowe zasady i tryb udzielania tych zamówień określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, uwzględniając równe traktowanie placówek medycznych.”.

Art. 27. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. Nr 199, poz. 1674) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 po wyrazach „wynosi 120%” dodaje się wyraz „kwoty”, a wyrazy „określonej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.” zastępuje się wyrazami „ustalonej i podwyższonej zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS.”;
- 2) w art. 9 uchyla się pkt 7.

Art. 28. 1. Jednorazowe odszkodowanie za każdy procent stałego lub długotrwalego uszczerbku na zdrowiu przysługuje w wysokości:

- 1) 16% przeciętnego wynagrodzenia — w okresie do dnia 31 marca 2004 r.;
- 2) 17% przeciętnego wynagrodzenia — w okresie od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 31 marca 2005 r.;
- 3) 18% przeciętnego wynagrodzenia — w okresie od dnia 1 kwietnia 2005 r. do dnia 31 marca 2006 r.;
- 4) 19% przeciętnego wynagrodzenia — w okresie od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 31 marca 2007 r.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do zwiększenia jednorazowego odszkodowania.

Art. 29. 1. Uprawnienia przewidziane w art. 16 dla Ministra Obrony Narodowej przysługują ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w stosunku do żołnierzy, którzy do dnia 31 grudnia 2001 r. pełnili służbę wojskową w jednostkach wojskowych podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji lub po tym dniu pozostawali w dyspozycji tego ministra, oraz do członków ich rodzin.

2. W stosunku do żołnierzy, o których mowa w ust. 1, oraz członków ich rodzin decyzję ustalającą prawo do odszkodowania oraz jego wysokość wydaje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

3. Przepisy art. 22 ust. 4—6 i art. 23 stosuje się odpowiednio.

Art. 30. 1. Do spraw o świadczenia należne z tytułu wypadków lub chorób, które spowodowały uszczerbek na zdrowiu żołnierza bądź jego śmierć, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Żołnierzom, którym przed dniem wejścia w życie ustawy wypłacono jednorazowe odszkodowania, a po tym dniu nastąpiło pogorszenie ich stanu zdrowia będące następstwem wypadku lub choroby, z tytułu których wypłacono już odszkodowanie, zwiększa się to odszkodowanie na zasadach określonych w art. 11 ust. 2—5.

Art. 31. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie zachowują moc przepisy dotychczas obowiązujące, jeżeli nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż przez okres sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 32. Traci moc ustawa z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342, z 1985 r. Nr 20, poz. 85, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 oraz z 1998 r. Nr 162, poz. 1118).

Art. 33. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 26, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*